

MORRIS, EDWARD (1607 - 1689), Perthi Llwydion, Cerrig-y-drudion, sir Ddinbych, bardd a phorthmon

Enw: Edward Morris
Dyddiad geni: 1607
Dyddiad marw: 1689
Priod: Sarah Morris (née Davies)
Plentyn: David Morris
Rhiant: Lowry ferch Edward
Rhiant: Morris ab Edward
Rhyw: Gwryw
Galwedigaeth: bardd a phorthmon
Cartref: Perthi Llwydion
Maes gweithgaredd: Natur ac Amaethyddiaeth; Barddoniaeth
Awdur: Gwenllian Jones

Mab hynaf Morris ab Edward a Lowry ferch Edward; fe'i bedyddiwyd ar y 1 Hydref 1607. Yr oedd yn briod ac yr oedd ganddo lawer o blant. Mab iddo oedd David Morris, offeiriad ac ysgolfeistr Capel Garmon (1685-1709). Bu farw yn 1689 ar daith borthmona, a chladdwyd ef yn rhywle yn Essex. Ysgrifennwyd marwnadau iddo gan bump o'i gyfoedion.

Yr oedd yn un o feirdd gorau ail hanner y 17eg ganrif Cyfeiria ato'i hun fel bardd [Thomas Mostyn](#), Gloddaeth, a byddai'n sicr o groeso gan y [Mostyniaid](#) a chan [Wyniaid](#) Bodysgallen adeg y gwyliau. Yr oedd yn feistr ar gynghanedd ac yn ddyfalwr galluog. Yr oedd yn gynefin â hanfod yr hen gymdeithas farddol, ac ysgrifennodd gywyddau yn null y cywyddwyr. Dysgodd y pedwar-mesur-ar-hugain ac ysgrifennodd awdlau arnynt; lluniodd englynion ar wahanol destunau, a chanodd gerddi ar y mesurau rhydd. Yn ei gerddi ceir cryn amrywiaeth mewn testun a mesur. Cerddi carolaidd ydyw llawer ohonynt. Y mae rhai o'i gerddi (ei garolau serch yn arbennig) yn syml, yn gynnil, ac yn dyner, rhai'n bregethwrol ac yn dysgu'r bobl sut i fyw ac yn rhoddi cynghorion, eraill yn adrodd ystori ac yn llawn ffraethineb a hiwmor. Ei hoff fesur oedd y 'tri thrawiad,' ond ni chyfyngodd ei hun i'r mesur hwnnw.

Ar gais (ac ar draul) [Margaret Fychan](#) o Lwydiarth cyfieithodd y *Rhybuddiwr Christnogawl*. Cyhoeddwyd y llyfr hwn bum gwaith: 1689, 1699, 1706, 1789, 1805. Cyfieithiad o lyfr John Rawlet, *The Christian Monitor* (y 12fed arg.), ydyw.

Yn *Reports on MSS. in the Welsh Language* awgrymir i Edward Morris ysgrifennu Pen. MS. 200, Cardiff MS. 137, Cardiff MS. 1.5, tudalen o N.L.W. MS. 434, a dau gywydd o Cardiff MS. 5.30. Y mae'n anodd bod yn bendant ynglyn â'r rhain gan na feddwn ddim y gwyddom i sicrwydd mai ysgrifennodd Edward Morris ydyw, ond o sylwi ar wahanol gyfeiriadau yn Pen. MS. 200 cymhellir ni i'w derbyn fel ei eiddo, tra gorfyddir arnom amau ei gysylltiad â Cardiff MS. 1.5. Ceir marwnad iddo ar t. 364 o hwnnw.

Awdur

Gwenllian Jones

Ffynonellau

T. Parry, *Hanes Llenyddiaeth Gymraeg hyd 1900* (1944)

Cymru (O.M.E.), xxxvii

Hugh Hughes, *Edward Morris, y bardd o Berthi Llwydion, plwyf Cerrig-y-drudion, Sir Ddinbych ei achau yn nghyda'r rhan fwyaf o'i weithiau barddonol* (Lerpwl 1902)

O. M. Edwards, *Gwaith Edward Morus o'r Perthi Llwydion* (Llanuwchllyn 1904)

Owen Jones, *Ceinion Llenyddiaeth Gymreig* (1876)

Ffoulke Owens, *Cerdd-lyfr yr hwn sydd yn cynnwys amryw garolau, a dyrifau o waith amryw awdwyr* (Rhydychen 1686)

Thomas Jones, *Carolau a Dyriau Duwiol. Neu goreuon gwaith y prydyddion goreu yng Nghymru* (1696)

D. Jones, *Blodeu-Gerdd Cymry*

Cofrestri plwyf Cerrig-y-drudion, archwiliwyd gan Mr. Evan Roberts, Llandderfel

Dolenni Ychwanegol

Wikidata: [Q18730222](https://www.wikidata.org/wiki/Q18730222)

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlfraint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/>

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n [tudalen codi arian](#) am ragor o wybodaeth.

